

Innhold

Forord	11
Introduksjon	13
Kapittel 1	
En god barnehagelærer i møte med barn	17
<i>Mona Halsauet Frønes</i>	
Barnehagens viktigste ressurs	17
En kvalitativ god barnehagehverdag	19
Barnehagelæreren som profesjonsutøver	20
Avrunding	22
Barnehagelæreren til det beste for barna	22
Innspill til refleksjon	23
Kapittel 2	
Pedagogisk grunnsyn som fundament i barnehagelærerrollen	24
<i>Mona Halsauet Frønes</i>	
Barnehagens verdigrunnlag og barnehagelærerens pedagogiske grunnsyn	25
Begrepet pedagogisk grunnsyn	26
Selvforståelsens betydning for eget pedagogisk grunnsyn	28
Pedagogisk grunnsyn og profesjonelt skjønn	30
Studentenes arbeid med pedagogisk grunnsyn	31
Maries fortelling	31
Louises fortelling	34
Studentene som aktører på veien mot mening i yrkesrollen	35

Avrunding	36
Det pedagogiske grunnsynet som fundament i barnehagelærrollen	36
Innspill til refleksjon	37
Kapittel 3	
Profesjonell nærhet og omsorg i barnehagen	38
<i>Maria Selmer-Olsen</i>	
Å anerkjenne og <i>se</i> et barn	39
Å se barnet, og å se barnet på nytt	40
Å tone seg inn og respondere sensitivt	41
Om respons og barns opplevelse av å bli sett	41
Empatisk identifikasjon som forutsetning for sensitiv omsorg	45
Omsorgsgivers sone for intimitet	46
Profesjonell omsorg – profesjonell kjærlighet?	47
Barnehagepersonalets tanker om å møte barn med sensitiv oppmerksomhet	48
Empatisk identifikasjon	48
Sonen for intimitet	50
Bevisst arbeid med relasjoner	51
Behov for nærhet og profesjonell distanse	52
Avrunding	52
Innspill til refleksjon	53
Kapittel 4	
Barnehagelærer – en brobygger mellom <i>alle</i> barn	54
<i>Bodil Mørland</i>	
Hvem er alle barn?	54
Lek for alle barn?	56
Å ekskluderes fra lekens fellesskap	59
Barnehagelærer – en brobygger	60
Å åpne sin egen ryggsekk	62
Laget rundt barna	63
Kjært barn har mange navn	67
Avrunding	69
Innspill til refleksjon	69

Kapittel 5

Den frie leken, for alle barns beste? Barnehagelærerenes rolle og ansvar i det forebyggende arbeidet mot utestenging fra lek 70

Kari Nergaard

Innledning 70

Lekens betydning for barn 71

Lek som arena for barns utvikling 73

Den frie lekens sosiale kompleksitet 74

Barns opplevelse av utestenging fra lek 77

Når tilhørighet i leken ikke er gitt 79

Personalets holdninger 81

Avrunding 83

Innspill til refleksjon 84

Kapittel 6

Systematisk språkarbeid 85

Cecilie Dyrkorn Fodstad

Innledning 85

    Kvaliteten på barns språk 86

Språkets ulike komponenter 87

    Utvikling av lydene 87

    Utvikling av ordforråd og begrepsforståelse 88

    Utvikling av dialogferdigheter 89

Språk i barnehagen i et didaktisk lys 89

    Fonologi 89

        Hva kan du som barnehagelærer gjøre? 90

    Semantikk – begrepsforståelse 91

        Førstehåndserfaringer og andrehåndserfaringer 91

        Situasjonsavhengige og situasjonsuavhengige samtaler 92

        De viktige samtaler 93

        Samtalebasert formidling av bildebøker 94

        Lavfrekvente ord 95

        Hva kan du som barnehagelærer gjøre? 96

    Pragmatikk – om språket i bruk 97

        Desentrering og rollelek 97

        Hva kan du som barnehagelærer gjøre? 99

    Fastlagte metoder og språkkartlegging 99

Avrunding 100

Du er en språkmodell	100
Innspill til refleksjon	101
Kapittel 7	
Kroppslig utfoldelse og språklæring	102
<i>Anne Berg</i>	
Innledning	102
Barnehagelærerens rolle	103
Kroppslig språklæring	104
Kroppslig utvikling og språklæring	106
Hørselssans / auditiv sans og språklæring	107
Balansesansen / vestibulær sans og språklæring	109
Følesans/taktilsans og språklæring	111
Avrunding	112
Innspill til refleksjon	113
Kapittel 8	
Den interkulturelle barnehagelæreren	114
<i>Marianne Schram</i>	
Innledning	114
Kultur – hva er det?	116
Essensialistisk kulturbegrep	116
Proessorientert kulturbegrep	117
Etnoteorier – ulike måter å oppdra barn på	118
Individualistisk og kollektivistisk barneoppdragelse	119
Møte med foreldre i barnehagen	120
Ulike syn på utvikling, lek og læring	121
Interkulturell kompetanse	124
Ulike kommunikasjonsstiler	126
Barnehagelæreren som kulturell brobygger	127
Kultursensitiv omsorg	129
Avrunding	130
En flerkulturell pedagogikk	130
Innspill til refleksjon	133

Kapittel 9**Språkarbeid i barnehagen når barna er flerspråklige** ..... 134*Cecilie Dyrkorn Fodstad*

Innledning	134
Flerspråklig utvikling	135
Hva kan du som barnehagelærer gjøre?	137
Enspråklig eller flerspråklig språkmiljø	137
Hva kan du som barnehagelærer gjøre?	139
Implisitt eller eksplisitt språklæring	140
Hva kan du som barnehagelærer gjøre?	141
Mye språk og variert språk	142
Hva kan du som barnehagelærer gjøre?	143
Formidling av bildebøker	144
Lesestund i barnehagen. En praksisfortelling	145
Avrunding	148
Innspill til refleksjon	149

Kapittel 10**Barnehagelæreres respekt for barns gruppefelleskap** ..... 150*Marit Kanstad*

Barns sosiale kompetanse i barnegruppefelleskap	151
Barns tilhørighet i barnefelleskapet	152
Barns ledelse i barnegruppa	154
Barns motstand kan styrke barnefelleskapet	157
Konflikter mellom barnegrupper	159
Avrunding	162
Barns felles og kompetente relasjonsskaping	162
Innspill til refleksjon	163

Kapittel 11**Barnehagelærere som ledere for barnegrupper** ..... 164*Marit Kanstad*

Personalets relasjonskompetanse for barn i grupper	165
Å handle <i>bevisst</i> i omsorgsfull konfliktløsning	166
Å støtte barnegruppas <i>kroppslige</i> fellesopplevelser	168
Å gi <i>tingene</i> betydning i barnas samspill med hverandre	170

Å skape <i>felleskulturelle</i> samtaler	172
Å lede ved å slippe noe av kontrollen	174
Avrunding	176
Barnehagelæreres relasjonskompetente ledelse av barnegruppa	176
Innspill til refleksjon	177
Referanser	178
Forfatteromtale	193
Stikkord	195